

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi työmarkkinatuesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta

PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työmarkkinatuesta annettua lakia. Kannustavuuden lisäämiseksi ehdotetaan työmarkkinatuen tarveharkintaa lievennettäväksi puolison tulojen osalta. Ennen tarveharkinnan suorittamista puolison tuloista tehtävää vähennystä korotettaisiin 300 markasta kuukaudessa

1400 markkaan kuukaudessa.

Esitys liittyy valtion vuoden 2000 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä syyskuuta 2000.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Pääsääntöisesti työmarkkinatuen maksamisen edellytyksenä on, että henkilö on taloudellisen tuen tarpeessa. Työmarkkinatuesta annetun lain 25 §:ssä säädetään poikkeuksista eli työmarkkinatuen maksamisesta ilman tarveharkintaa. Sen 3 momentin mukaan taloudellisen tuen tarvetta ei edellytetä aikana, jona henkilö on työvoimapolitiisessa aikuiskoulutuksessa, työharjoittelussa, työkokeilussa tai työhallinnon järjestämässä kuntoutuksessa. Työttömyysajalta taloudellisen tuen tarvetta ei edellytetä 180 ensimmäisen työttömyyspäivän aikana sellaiselta henkilöltä, jonka oikeus työttömyyspäivärahaan on päättynyt työttömyysturvalain 26 §:n 1 momentin mukaisen työttömyyspäivärahan ensimmäiskeston johdosta. Taloudellisen tuen tarvetta ei myöskään edellytetä työttömyysajalta sellaiselta 55 vuotta täyttäneeltä henkilöltä, joka työttömäksi jäädessään on täyttänyt työttömyysturvapäivärahan saamisen edellytyksenä olevan työssäoloehdon.

Työmarkkinatuesta annetun lain 24 §:n mukaan taloudellisen tuen tarvetta harkittaessa otetaan huomioon pykälän 1 momentis-

sa erikseen lueteltuja sosiaalietuuksia lukuun ottamatta henkilön omat tulot kokonaisuudessaan ja hänen puolisonsa tulot 300 markkaa ylittävältä osalta kuukaudessa. Huoltovelvollisella vähennetään täysimääräisestä työmarkkinatuesta 50 prosenttia tarveharkintatulon siitä osasta, joka ylittää 5040 markkaa kuukaudessa. Tulorajaa korotetaan 630 markalla jokaisen huollettavan alle 18-vuotiaan lapsen osalta.

Tulojen lisäys saattaa työmarkkinatuen ja asumistuen alentuessa ja tuloverotuksen kiristyessä nykyisellään johtaa negatiiviseen marginaalivaikutukseen varsin alhaisellakin tulotasolla. Tarveharkinnassa huomioon otettavat puolison tulot ovat käytännössä useimmiten palkkatuloja. Tilanne, jossa työtulon lisäys aiheuttaa etuuksen ja verotuksen yhteisvaikutuksen johdosta tosiasiaassa perheen käytettävissä olevien tulojen alenemisen, ei sosiaaliturvan kannustavuuden näkökulmasta ole tyydyttävä. Pääministeri Paavo Lipposen II hallituksen ohjelmassa todetaankin, että puolison tuloihin liittyvää työmarkkinatuen tarveharkintaa lievennetään 15 prosenttiyksikköä. Lievennyksen kohdentamiseksi nimenomaan puolison tuloihin muutos ehdote-

taan toteutettavaksi korottamalla puolison tuloista ennen tarveharkinnan suorittamista tehtävää vähennystä. Vähennyksen korottaminen nykyisestä 300 markan kuukausimäärästä 1400 markkaan vastaisi 15 prosenttiyksikön muutosta tulojen ja työmarkkinatuen yhteensovituksessa.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Huoltovelvollisia sovitellun työmarkkinatuen saajia on ollut keskimäärin kuukaudessa noin 13 000. Heidän työmarkkinatukensa nousisi keskimäärin 25 markkaa päivässä. Vastaavasti työttömistä työnhakijoista noin 10 000 on tarveharkinnan johdosta ollut ilman työmarkkinatukea. Ehdotetulla tavalla toteutettavan tarveharkinnan lievennyksen arvioidaan tuovan sovitellun työmarkkinatuen piiriin noin 3 000 uutta saajaa.

Ehdotettu muutos lisäisi työmarkkinatuen meroja noin 95 miljoonaa markkaa vuodessa. Asumistukea saa noin kolmannes työmarkkinatuen saajista, joilla työmark-

kinatuen noususta keskimäärin runsas 30 prosenttia heijastuisi asumistuen alentumisena. Siten tarveharkinnan lieventäminen vähentäisi asumistukimenoja noin 10 miljoonalla markalla vuodessa.

Kun veroina ja maksuina palautuisi lisäksi noin 20 miljoonaa markkaa vuodessa, muutos lisäisi nettomääräisesti sen piirissä olevien kotitalouksien käytettävissä olevia tuloja 65 miljoonalla markalla vuodessa.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu työministeriössä virkatyönä.

4. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä syyskuuta 2000.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

työmarkkinatuesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1993 työmarkkinatuesta annetun lain (1542/1993) 24 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1132/1996, seuraavasti:

24 §

Työmarkkinatuen tarveharkinta

Taloudellisen tuen tarvetta harkittaessa otetaan huomioon henkilön omat tulot kokonaan ja hänen puolisonsa tulot 1400 markkaa ylittävältä osalta kuukaudessa. Puoliso on rinnastetaan myös sellainen henkilö, jonka kanssa hakija avioliittoa solmimatta jatkuvasti elää yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa. Aviopuolisoita, jotka välien rikkoutumisen vuoksi asuvat pysyvästi erillään, ei pidetä puolisoina. Tuloina ei kuitenkaan oteta huomioon:

- 1) lapsilisää;
- 2) lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain (1128/1996) mukaista kotihoiton tukea;
- 3) asumistukea;
- 4) sotilasavustusta;

5) sotilasvammalain (404/1948) mukaista elinkorkoa ja täydennyskorkoa;

6) rintamasotilaseläkelain (119/1977) mukaista rintamasotilaseläkettä;

7) perhe-eläkelain (38/1969) mukaista lisäosaa;

8) toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) mukaista toimeentulotukea; sekä

9) vian, vamman tai haitan perusteella maksettavaa erityisten kustannusten korvausta.

 Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 2000. Lakia sovelletaan työmarkkinatukeen, joka kohdistuu lain voimaantumisen jälkeiseen aikaan.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 24 päivänä syyskuuta 1999

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Työministeri *Sinikka Mönkäre*

Laki

työmarkkinatuesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1993 työmarkkinatuesta annetun lain (1542/1993) 24 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1132/1996, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

24 §

Työmarkkinatuen tarveharkinta

Taloudellisen tuen tarvetta harkittaessa otetaan huomioon henkilön omat tulot kokonaan ja hänen puolisonsa tulot 300 markkaa ylittävältä osalta kuukaudessa. Puoliso on rinnastetaan myös sellainen henkilö, jonka kanssa hakija avioliittoa solmimatta jatkuvasti elää yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa. Aviopuolisoita, jotka välien rikkoutumisen vuoksi asuvat pysyvästi erillään, ei pidetä puolisoina. Tuloina ei kuitenkaan oteta huomioon:

- 1) lapsilisää;
- 2) lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta (1128/1996) annetun lain mukaista kotihoidon tukea;
- 3) asumistukea;
- 4) sotilasavustusta;
- 5) sotilasvammalain (404/48) mukaista elinkorkoa ja täydennyskorkoa;
- 6) rintamasotilaseläkelain (119/77) mukaista rintamasotilaseläkettä;
- 7) perhe-eläkelain (38/69) mukaista lisäosaa;
- 8) sosiaalihuoltolain (710/82) mukaista toimeentulotukea; sekä
- 9) vian, vamman tai haitan perusteella maksettavaa erityisten kustannusten korvausta.

24 §

Työmarkkinatuen tarveharkinta

Taloudellisen tuen tarvetta harkittaessa otetaan huomioon henkilön omat tulot kokonaan ja hänen puolisonsa tulot 1400 markkaa ylittävältä osalta kuukaudessa. Puoliso on rinnastetaan myös sellainen henkilö, jonka kanssa hakija avioliittoa solmimatta jatkuvasti elää yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa. Aviopuolisoita, jotka välien rikkoutumisen vuoksi asuvat pysyvästi erillään, ei pidetä puolisoina. Tuloina ei kuitenkaan oteta huomioon:

- 1) lapsilisää;
- 2) lasten kodinhoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain (1128/1996) mukaista kotihoidon tukea;
- 3) asumistukea;
- 4) sotilasavustusta;
- 5) sotilasvammalain (404/1948) mukaista elinkorkoa ja täydennyskorkoa;
- 6) rintamasotilaseläkelain (119/1977) mukaista rintamasotilaseläkettä;
- 7) perhe-eläkelain (38/1969) mukaista lisäosaa;
- 8) *toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997)* mukaista toimeentulotukea; sekä
- 9) vian, vamman tai haitan perusteella maksettavaa erityisten kustannusten korvausta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 2000. Lakia sovelletaan työmarkkinatukeen, joka kohdistuu lain voimaantulon jälkeiseen aikaan.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.